

***Koragyermekkorai Gondozási és Nevelési
Játékközpontok***

***– egy lépéssel közelebb az
integrációhoz***

***A roma gyermekek és közösségek
hátrányos megkülönböztetésére
adandó innovatív válaszok keresése***

Működési Útmutató

Tartalom

Az útmutató célja	3
Mi a Koragyermekkorai Nevelési és Gondozási Játékközpont?	4
Koragyermekkorai Nevelési és Oktatási Játékközpontok EU közpolitikai összefüggésben	7
Koragyermekkorai Nevelési és Gondozási Játékközpontok- A koragyermekkorai fejlesztés működőképes rendszerének segítése	8
Ajánlások szakemberek számára.....	9
1. Ajánlás Már a kezdetektől ösztönözzük a közösségi alapú koragyermekkorai gondozást és nevelést és a helyi szintű felelősségvállalást. Támogassuk az alulról felfelé és felülről lefelé irányuló megközelítést	9
3. Ajánlás Hasznosítsuk a generációk közötti tanulás (Together Old and Young) módszer erejét a társadalmi kohézió, a kultúrák közötti párbeszéd és a befogadás katalizátoraként. 11	
4 Ajánlás Tartsuk tiszteletben a sokszínűséget, aktívan támogassuk az egyenlőség és a befogadás megvalósítását	13
5. Ajánlás Támogassuk a munkaerőforrást folyamatos szakmai fejlesztéssel	14
6. Ajánlás Segítsük a Koragyermekkorai Gondozási és Nevelési Játékközpontok fenntarthatóságát	15

This publication was funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020) and the Open Society Foundations (OSF). The contents of this publication are the sole responsibility of the partners of the project and can in no way be taken to reflect the views of the European Union or OSF.

Daniel, S., Trikić, Z., Cortellesi G., and Kernan, M. (2018) What Works Guide: ECEC Play Hubs - a first step towards integration, Leiden: TOY for Inclusion

*“Soha nem éreztem magam ennyire szívesen látottnak és megtisztelve” –
Ana Dirdova, 6 gyermekes roma anyuka, Spišský Hrhov, Szlovákia.*

Az útmutató célja

Jelen útmutató a Játékközpontok koragyermekkorai nevelésről és gondozásról szóló, a romák helyi szintű integrációját támogató ígéretes gyakorlatait, tapasztalatait mutatja be.

A gyakorlatok és a hozzájuk kapcsolódó ajánlások a Játékközpont a befogadásért (TOY for Inclusion) elnevezésű projekt¹ 7 országban megvalósult kísérleti bizonyítékain alapulnak (lásd az alábbi táblázatot).

Az útmutató a koragyermekkorai neveléssel, gondozással foglalkozó szakemberek, és a helyi hatóságok számára készült. Segítséget nyújt számukra a roma és más gyermekeket célzó közösség-alapú koragyermekkorai szolgáltatások nyújtásában, a társadalmi kohézió növelésében. Az útmutató egyben tájékoztató a helyi, országos és uniós szintű döntéshozóknak arról, hogy hogyan érvényesíthetik a kultúrák és generációk közötti társadalmi és gazdasági szolidaritást a deszegregáció és a befogadás érdekében. Az útmutatóban megfogalmazott ajánlások kiegészítik egymást, és akkor a leghatékonyabbak, ha egyidejűleg kerülnek megvalósításra. A gyakorlatok és ajánlások együttesen egyértelmű iránymutatást nyújtanak a rendszerszintű megközelítésre, a közpolitikában és a gyakorlatban egyaránt fenntartható helyi megoldásokra.

A Játékközpont a befogadásért projektet az Európai Unió és a Nyílt Társadalom Alapítványok finanszírozták. A koordináló szervezet az International Child Development Initiatives (ICDI, Hollandia). A projektben partner a Nemzetközi Lépésről Lépésre Egyesület (ISSA, Hollandia) és 6 országos Roma Koragyermekkorai Hálózat (Romani Early Years Network, REYN): Educational Research Institute – ERI (REYN, Szlovénia), Open Academy Step by Step – OASS (REYN, Horvátország), Wide Open School – WOS (REYN, Szlovákia), Centre for Innovation in the Early Years – VBJK (REYN, Belgium), Associazione 21 Luglio (REYN Olaszország) Partners Hungary Alapítvány (REYN Magyarország), és Centre for Education Initiatives – CEI (Lettország).

¹ A projekt, Játékközpont a befogadásért – Közösségi alapú koragyermekkorai és gondozás roma gyermekek számára (2017-2019, <http://www.toy4inclusion.eu>) azért jött létre, hogy kezelje a roma gyermekek oktatási szegregációjának és társadalmi kirekesztésének kérdését 7 európai országban.

Mi a Koragyermekkorai Nevelési és Gondozási Játékközpont?

A Koragyermekkorai Nevelés és Gondozás Játékközpont koncepciója a Játékközpont a befogadásért projekt keretében került kidolgozásra, és annak módszertani alapjait képezi. A Játékközpontok biztonságos helyek, ahol **kapcsolatok épülnek eltérő társadalmi, szociális háttérrel rendelkező gyermekek és családok között**. Befogadó helyek, ahol:

- a gyermekek **játékokat**, oktatási anyagokat **kölcsönözhetnek** és vihetnek haza
- gyermekeket és felnőtteket minden korosztályból szívesen látunk. Itt találkozhatnak, **időt tölthetnek együtt és játszhatnak** egymással
- szülők, nagyszülők és gyakorló szakemberek kötetlenül hozzáférnek **a gyermekneveléssel, egészséggel, a korai tanulással és fejlesztéssel kapcsolatos információkhoz**.

A Játékközpont módszerei **részvételi folyamatokon alapulnak**, amelyek rugalmasak, és alkalmazkodnak a különböző társadalmi rétegekhez, a célcsoport eltérő igényeihez. A megközelítés fő elemei a következők:

A hét európai országban 2017 és 2018 között alapított és működtetett 8 Játékközpont tapasztalatai megmutatták, hogy a 4 fő építőelem kombinációja a helyben működő központokban milyen eredményeket ért el:

- **bizalomépítés, szoros partnerségi kapcsolat kialakulása a korai fejlesztéssel foglalkozó szakemberek, aktivisták, közpolitikai döntéshozók és önkéntesek között** (akik nehéz körülményekkel küzdő gyermekekkel foglalkoznak: romákkal, menekültekkel, hátrányos helyzetűekkel)
- megmutatta, hogy a **koragyermekkorai neveléshez és gondozáshoz kapcsolódó szolgáltatások informális környezetben is hatékonyan működnek**
- bizalomépítés roma családok és nem roma közösségek között, amely **pozitív hatást gyakorol a roma és nem roma gyermekek közötti kapcsolatra**
- **generációkon átívelő interakciók és tanulás**, bevonva a közösségek idősebb felnőtteit
- egy fontos, **biztonságos közösségi hely kialakítása a koragyermekkorai szolgáltatásnyújtók közötti együttműködéséhez.**

A Játékközpontokat a **Helyi Akciócsoportok (HACS)** működtetik. A csoportok olyan helyi bizottságok, amelyek biztosítják a jó koordinációt, az információk megosztását és képviselik a közös felelősségvállalást. Ezenkívül összehangolják a Játékközpont tervezését, működését, tevékenységeit és azok nyomon követését. A HACS-ok különböző helyi intézményeket és közösségeket (pl.: roma, nem roma) képviselő emberek csoportja, amelyek a fenntarthatóság szem előtt tartásával alakultak meg. A csoportok tagjai Játékközpont képzésen vettek részt annak érdekében, hogy közös munkával támogathassák a koragyermekkori nevelési és gondozási központok létrejöttét, és a társadalmi kohézió megteremtését (lásd alább). A projektben minden egyes településen HACS alakult, ez a Játékközpont fő irányító szerve. A HACS tagok átlagos száma 12 fő volt, de a létszám és az összetétel településenként változott. **Azok a csoportok, amelyekben romák is részt vettek sikeresebbek voltak.**

A HACS összetétele

Koragyermekkori Nevelési és Oktatási Játékközpontok számokban

Már az első félévben (2018 első hat hónapja) **1621 gyermek és családtag** vett részt a nyolc Játékközpont tevékenységeiben és műhelyeiben. A résztvevők kb. 20% -a roma származású. A részvételt jelző számok folyamatosan nőnek.

2018-ban januártól júniusig **3 és 14 év közötti gyermekek** vettek részt a Játékközpont tevékenységeiben, amely jelzi a támogatás és az egymástól való tanulás fontosságát.

Nyolc Játékközpont folytatja működését **Belgiumban, Magyarországon, Horvátországban, Olaszországban, Lettországon, Szlovéniában és Szlovákiában**, amely az első lépés a minden generációnak szóló befogadó és integrált szolgáltatások felé.

Koragyermekkori Nevelési és Oktatási Játékközpontok EU közpolitikai összefüggésben

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">A Koragyermekkori Nevelés és Gondozás Európai Minőségi Keretrendszere (Európai Bizottság, 2004)</p>	<p>Elérhetőség: a Játékközpont szervezettségében és légkörében minden család, gyermek és közösségi tag szívesen látottnak érzi magát, érzik, hogy tartoznak valahová és képviselve vannak.</p> <p>Megfizethetőség: díjmentes gyermekeknek, családoknak és a helyi közösség tagjainak.</p> <p>Hozzáférhetőség: a helyszínek körültekintően kerültek kiválasztásra, közel azokhoz a helyekhez, ahol a gyermekek az idejüket töltik, és ahol a közösségek élnek. A tevékenységek szervezése figyelembe veszi a szülők és a helyi közösség más képviselőinek értékközpontját, hitét, szükségleteit és kultúráját.</p> <p>Szolgáltatások összehangolása: együttműködésen alapuló tervezés és végrehajtás különböző intézmények bevonásával (közintézmények, üzleti és civil szektor). Egyablakos (one stop shop) funkció, ahol a szülők és családtagok egyénileg találkozhatnak különböző szakemberekkel vagy vehetnek részt műhelymunkában.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Nemzeti Romaintegrációs Stratégiák Európai Keretrendszere, Stratégiák 2020-ig (Európai Bizottság, 2011)</p>	<p>A Koragyermekkori Nevelési és Gondozási Játékközpontok által alkalmazott fejlesztő módszerek és tevékenységek érdekesek és vonzóak a roma közösség tagjai számára, megmutatják, hogy a közösségi beavatkozások miként járulhatnak hozzá a Nemzeti Romaintegrációs Stratégiák (NRIS) Uniói Keretrendszerében 2020-ig meghatározott célokhoz, különös tekintettel a korai gyermekkorra, az oktatásra, az egészségügyre és a foglalkoztatásra. Olyan módszereket és tevékenységeket dolgoznak ki, melyek érdekesek és vonzóak a roma közösség tagjai számára. A roma részvétel a HACS-ok munkájában a helyi közösség pozitív megítéléséhez vezet, a Játékközpontban munkaerőként alkalmazták őket, és azt a jó érzést alakítja ki, hogy egyenlő partnerként szívesen látják őket. A Játékközpontok sok roma gyermek számára növelik a koragyermekkori fejlesztési szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és biztosítják számukra és családjaik számára a különböző szolgáltatásokkal való kapcsolattartást.</p> <p>A beszámolók alapján a Játékközpontok jó hatást gyakorolnak a roma gyermekek iskolai beilleszkedésére, elsősorban azért, hogy innovatív választ kínálnak a diszkriminációra, és elősegítik a gyermekek iskolai oktatásra való felkészülését, amely az NRIS egyik prioritása.</p>

Koragyermekkori Nevelési és Gondozási Játékközpontok- A koragyermekkori fejlesztés működőképes rendszerének segítése²

A felülről lefelé (politikai döntéshozók beavatkozása) és az alulról felfelé irányuló (helyi közösségi vezetők) megközelítés, valamint a Játékközpontok helyi tulajdonlása és működtetése az illetékes koragyermekkori fejlesztési rendszerek valamennyi szintjét érintette:

² Urban and al. (2011), Competence Requirements in Early Childhood Education and Care (CoRe Report) European Commission

Ajánlások szakemberek számára

Ebben a fejezetben a kísérleti projekt tapasztalatai arra szolgálnak, hogy javaslatokat fogalmazzanak meg a roma gyermekek és családjaik bevonására irányuló helyi intézkedések hatékonyságának fokozására és végrehajtására.

1. Ajánlás | Már a kezdetektől ösztönözzük a közösségi alapú koragyermekkori gondozást és nevelést és a helyi szintű felelősségvállalást. Támogassuk az alulról felfelé és felülről lefelé irányuló megközelítést

A Koragyermekkori Nevelési és Gondozási Játékközpontok a közösségek erősségeire támaszkodnak a generációk közötti tanulás és a szülői kompetenciák tekintetében, és megerősítik a kisgyermekek hétköznapi, nem hivatalos és hivatalos élethelyzetei közötti kapcsolatokat.

Út a sikerhez

1.1. Támogassuk a helyi felelősségvállalást

‘A legjobb döntéseket azok hozzák, akiket a döntések érinteni fognak’

A Koragyermekkori Nevelési és Gondozási Játékközpontok támogatása magába foglalja a közösség minden tagjának hozzájárulását. Ahhoz, hogy képesek legyünk a tevékenységek megtervezésére és megvalósítására rendkívül fontos egy olyan helyi szerv létrehozása, amely vállalja a vezető szerepet és felelősséget a folyamatban, és **szilárd alapot** biztosít a közösségi szerepvállaláshoz.

A HACS **döntő szerepét** minden partner kiemeli. A csoport hatásköre **kulcsfontosságú a közösség mobilizálásában és a döntéshozatalban.**

A helyi felelősségvállalásnak a kezdetektől fogva láthatóvá kell válnia. A HACS-ban való részvételnek inspirálónak és örömtelinek, nem pedig megterhelőnek kell lennie. A HACS ritkábban találkozhat, ha a Játékközpontok létrehozása megtörtént, és a tevékenységek végrehajtása elkezdődött.

1.2. Használjuk a közösségi forrásból származó adatokat és információkat a Játékközpont megvalósítási helyének tervezéséhez és kiválasztásához

A játékközpont létrehozásának helyszínéül szolgáló település kiválasztásakor a projektpartnerek úgy döntöttek, hogy olyan települést választanak, ahol már van tapasztalat hasonló tevékenységek megvalósításában. Ugyanakkor a **közösség feltérképezése** nagyon fontos része volt a projekt megvalósításának, mivel **új kapcsolatokat és forrásokat** tárt fel. A partnerek többnyire saját adataikra vagy a meglévő forrásokból származó másodlagos adatokra támaszkodtak. **Az adatgyűjtés során** (minden esetben) a **helyi kapcsolatok bizonyultak a leghasznosabb forrásnak.** További információforrások: hivatalos statisztikák és tudományos cikkek.

1.3. Ösztönözzük a romák vezetésbe való bevonását és támogassuk a roma közösséggel való partnerségi kapcsolatépítést

A szegregáció kezelése és a társadalmi kohézió fokozása, különösen a romák és más helyi közösségek között a romák részvételét a kezdetektől fogva megköveteli. Úgy döntöttünk, hogy nem jellemezzük a programot „roma projektként” a részvétel sokféleségének fenntartása érdekében. A romák aktív részvétele az irányító testületben, munkavállalóként, illetve önkéntesként is jelentősen hozzájárult a roma közösség bizalomépítéséhez.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az aktív részvétel az idő múlásával bizalomépítést igényel - nagyon gyakori, hogy a Játékközpontok első látogatói a domináns kultúrából jönnek, mert biztonságban érzik magukat, és nyugodtan találkozhatnak a különböző intézményekkel és képviselőikkel. A roma részvétel és vezetés előmozdítására konkrét intézkedéseket kell hozni, ami további tervezést is igényel.

Bizalomépítés

„Időre és erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy a kisebbségi csoportok bizalmát elnyerjük egy ilyen modern szolgáltatással. Eljönnek, ha meghívjuk őket, és bemutatjuk nekik a Játékközpontot. De időre van szükség ahhoz, hogy maguktól is jöjjenek. Rendkívül fontos elmenni hozzájuk és bemutatni, milyen szolgáltatásokat kínál számukra a Játékközpont.”

[Szlovénia]

A roma gyerekek és családok bevonása érdekében szükség van arra, hogy az egész folyamat során a működésben részt vegyenek és véleményt mondhassanak.

1.4. Válasszuk ki úgy az érdekelt feleket, hogy a koragyermekkorai rendszert érintő összes szintet bevonjuk

A kulcsfontosságú érdekelt hét fő csoportját neveztük meg, akik lényegi szerepet töltenek be a Játékközpontok sikeres működésében:

Egészségügyi szakembereket és egyházi vezetőket is érdekeltekként azonosítottunk, de csak néhány HACS-ban játszottak kisebb szerepet. Ez hangsúlyozza az adott közösséghez igazított konkrét megközelítés fontosságát. Az egészségügyi szakemberek bevonása kifejezetten a Játékközpontok tevékenységeinek az oktatáson és a gondozáson túl történő kiterjesztése és az integrált szolgáltatás előmozdítása érdekében történt.

A projekt különös figyelmet fordított az **önkéntesek** - akár az idősebb felnőtt önkéntesek - szerepére. Míg az önkéntesség különböző társadalmi rétegekben eltérő háttérrel rendelkezik, a Játékközpontoknak sikerült **minden korosztályú önkéntest** megszólítani, akik időt szántak a közösségek társadalmi kohéziójának előmozdítására, **valamint a Játékközpontok tevékenységeinek megszervezésére vagy segítésére.**

1.5. *Körültekintően tervezzük meg, mikor és hogyan vonjuk be a különböző érdekelteket*

A partnerek egyetértettek abban, hogy elengedhetetlen a helyi érdekeltek többségének bevonása a kezdetektől, de néhány olyan csoportot is kiemeltek, amelyek a Játékközpontok teljes működésekor vonhatók be jobban, amikor már kézzelfogható eredmények születtek. Ezek lehetnek például a helyi vállalkozások, amelyek pénzügyileg segíthetnek.

2. Ajánlás | Integráljuk a szolgáltatásokat és segítsük a szolgáltatásnyújtás összehangolását a gyermekek és családjaik számára

*A Játékközpontok segítik a szülőknek és családoknak szóló egyes szolgáltatások nyújtását azáltal, hogy közvetlenül megkeresik őket, és nem arra várnak, hogy maguktól vegyék igénybe ezeket a szolgáltatásokat. Az ún. „nehezen elérhető családok” **nem bizonyultak nehezen elérhetőnek, amikor a szolgáltatások nyújtása koordinált módon történt.***

Út a sikerhez

2.1. Vonjunk be különböző szakembereket a folyamatba

Használjuk a Játékközpontot arra, hogy a **koragyermekkorai fejlesztési szektorban dolgozó különböző szakembereket** bevonjuk, például védőnők, pedagógusok, nevelők, pszichológusok, szociális munkások. Oly módon kell a szülők és a családtagok kérdéseit kezelni, hogy az hozzájáruljon a különböző intézmények és koragyermekkorai szolgáltatások iránti bizalom kiépítéséhez. Ez jó lehetőség arra is, hogy a szakemberek érdeklődését felkeltsük a nehezen elérhető csoportok számára szervezett szolgáltatások iránt.

3. Ajánlás | Hasznosítsuk a generációk közötti tanulás (Together Old and Young) módszer erejét a társadalmi kohézió, a kultúrák közötti párbeszéd és a befogadás katalizátoraként

A mai társadalomban sok kisgyermekes család meglehetősen elszigetelt módon él, elkülönítve a közösség többi tagjától és sok esetben a saját családjukban élő idősebb felnőttektől. A generációk közötti kezdeményezések megkönnyítik a különböző közösségek és különböző korú polgárok közötti kapcsolatot és megértést, teret biztosítva a különböző korcsoportok és az eltérő háttérrel rendelkező emberek közötti együttműködésnek, kapcsolatnak és elfogadásnak. A generációk közötti tanulási kezdeményezések megszervezésével tompítható a nemzedékek közötti kapcsolat és a sérülékeny és kulturálisan sokszínű közösségek közötti társadalmi kohézió hiánya.

Út a sikerhez

3.1 Vonjuk be az idősebb felnőtteket a HACS munkájába a társadalmi kohézió elősegítése érdekében

Szükség van arra, hogy az idősebb felnőtteket és az őket képviselő szervezeteket (szociális gondozó szervezetek, nyugdíjas szakemberek csoportjai stb.) bevonjuk a HACS munkájába ahhoz, hogy részt vegyenek a Játékközpontok tevékenységében. **A tervezés, végrehajtás és értékelés során be kell vonni őket, konzultálni kell velük,** és kulcsfontosságú partnernek kell tekinteni őket.

“Gyakran előítéletekkel szembesülünk. De itt a tapasztalatoknak köszönhetően az általánosítások nem érvényesülnek. Tudom, hogy nem kerültem volna kapcsolatba sok ilyen emberrel, ha nem csináltam volna ezt a munkát”. Idősebb felnőtt önkéntes

3.2 Az idősebb felnőtt önkéntesek és nagyszülők szerepe

A nagyszülők központi szerepet játszanak unokáik gondozásában és szocializációjában. **A nagyszülői szerep, mint hallgató, mesemondó, és mint a család múltjának emlékezője** a szülői szerep kiegészítéseként tekinthető. Ez különösen akkor lehet jelentős, ha a szülő a család megbomlása, betegség vagy migráció miatt hosszú ideig hiányzik vagy nem elérhető. Az idősebb embereknek központi szerepet kell játszaniuk a Játékközpontok generációk közötti tevékenységeiben.

*„A gyerekekkel való önkéntesség nagy örömet ad. Olyan sok örömet adok nekik, amennyit kapok tőlük.”
Idősebb felnőtt önkéntes*

3.3 Gazdagítsuk a gyermekek és az idősebb felnőttek tanulási folyamatait

A generációk közötti tanulás egyik fontos eleme a szórakozás és öröm lehetősége, amikor **a tanítási és a tanulási szerepek nyitottabbak.** Ez történhet tapasztalatcserés látogatások során, közös művészeti, zenei, tánc- és kertészeti tevékenységekben, amelyekben kisgyermekes és időskorúak egyaránt részt vesznek. Például ha van idősek otthona abban a közösségben, ahol a Játékközpont is található, az ott lakó idősek embereket bevonhatjuk.

„Mindez a szolidaritás, tisztelet és elfogadás értékeinek megismeréséről szól.” Egy generációk közötti tanulási tevékenységben részt vevő gyermek szülője.

3.4 Segítsük az idősebb embereket, akik a tudás őrei

Az idősebb emberek fontos szerepet játszanak a tudás, a hagyományok és a készségek megőrzésében. **Az idősebb felnőttek létfontosságú kapcsolatot jelentenek a történelemmel, a kulturális örökséggel, perspektívát és az identitás érzését adják a gyermekeknek.** Ilyenek például azok az esetek, amikor az idősek a történeteket vagy a helyi legendákat dokumentálják, hogy átadják a gyermekeknek, vagy amikor az idősebb emberek és a gyermekek megosztják tapasztalataikat a játékról vagy a település életéről régen és most. Ez különösen releváns akkor, ha a Játékközpontok megpróbálják előmozdítani az interkulturális párbeszédet a roma és a nem roma közösségek vagy általánosságban a sokszínű közösségek között.

“Az életük során az emberek tudást szereznek, és jó, hogy lehetőség van arra, hogy a történelem részeként átadják a fiatalabbaknak.” Idősebb felnőtt önkéntes

A generációk közötti kezdeményezések erősítik a társadalmi kohéziót és segítik az egész életen át tartó tanulást.

4 Ajánlás | Tartsuk tiszteletben a sokszínűséget, aktívan támogassuk az egyenlőség és a befogadás megvalósítását

A Koragyermekkori Gondozási és Nevelési Játékközpontok bővítik a koragyermekkori fejlesztéssel foglalkozó szakemberek és más érdekeltek kapacitását a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben, egyúttal növelik a koragyermekkori gondozási és nevelési rendszerek befogadóképességét.

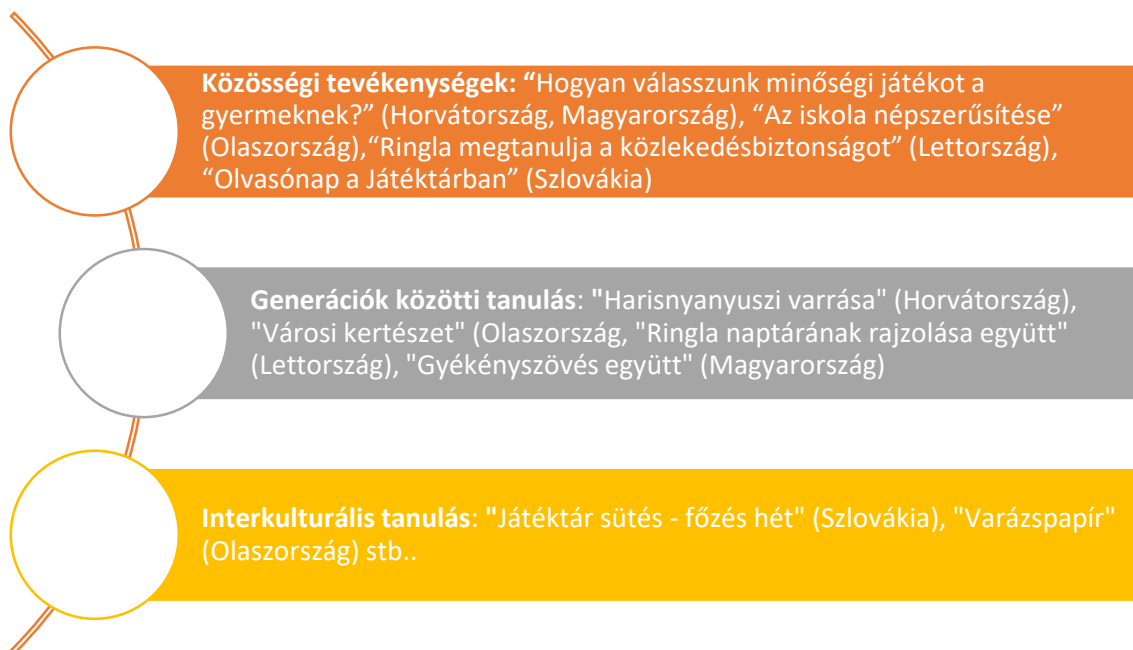
Út a sikerhez

4.1. Oda kell menni, ahol a gyermekek és családok vannak

Olyan döntés született, hogy az integráció előmozdítása érdekében a Játékközpontokat olyan helyre kell telepíteni, amelyek **egyaránt elérhetők a roma és nem roma közösségek számára**. Ezáltal a helyszínek többfélék lettek: közösségi házak, könyvtárak, általános iskolák vagy óvodák. Bizonyos esetekben a hátrányos helyzetű csoportok részvételének biztosítása érdekében gondoskodni kellett a szállításról.

4.2. Bízassuk a gyermekeket, szülőket, családtagokat a sokszínűség megtapasztalására

Amellett, hogy a játékok rendszeresen kölcsönözhetővé váltak a családok számára, a Játékközpontok 3 típusú tevékenységet szerveztek:

A tevékenységek interaktív és inspiráló módon valósulnak meg, amelynek célja, hogy pozitív érzéseket keltsen a gyerekekben magukról és másokról, értékelve a sokféleséget, ösztönözve a különböző csoportok közötti párbeszédet, egymástól való tanulást és a tapasztalatok megosztását.

- maradj és játssz foglalkozás;
- szülő-gyermek olvasó foglalkozás;
- generációk közötti és kulturális örökség tevékenységek;
- kézműves és játékkészítő foglalkozások;
- Klubok szülőknak;
- műhelyek vagy információs foglalkozások szülők számára a település más szolgáltatásaival közösen

A játékok és anyagok kölcsönzése segít a gyermekek és felnőttek felelősségérzetének fejlesztésében.

4.3. Alakítsunk ki szoros kapcsolatot a szülőkkel a szülői szerep megerősítése érdekében

A Játékközpontokban a szülőknek lehetőségük van arra, hogy megvitassák a szülőséggel kapcsolatos témákat a szakemberekkel, különböző etnikai háttérű, társadalmi státuszú társaikkal és a közösség idősebb tagjaival. Ily módon a szülők, mint a kisgyermek elsődleges nevelői, és mint egyenrangú partnerek gyermekeik nevelésében, bevonódnak a párbeszéd folyamatába, új ismeretek megteremtésébe. Ez mindazok számára jótékony hatású, akik részt vesznek a folyamatban – megosztják tapasztalataikat és együtt tanulnak

4.4. Egyesítsük a központosított tevékenységeket és a nehezen elérhető célcsoportoknak szóló tevékenységeket a gyermekek és a családok bevonása érdekében

A Játékközpontok üzemeltetői vagy szolgáltatói semmilyen körülmények között nem nyújthatnak elkülönített szolgáltatást a romák és nem romák (vagy más csoportok) számára

Esetenként a szolgáltatások feladják a hátrányos helyzetű csoportokkal való együttműködést, azzal érvelve, hogy nem hajlandók eljönni. A szolgáltatóknak azonban érdemes aktívan nyomon követniük a részvételt és a sokféleséget, és olyan konkrét tájékoztatási intézkedéseket kell kidolgozniuk, amelyek gondoskodnak azokról is, akik hátrányos helyzetben vannak. Ugyanakkor a Játékközpontoknak sokrétű, kontextus függő, helyi szintű tevékenységeket kell kifejleszteniük azért, hogy azok kifejezetten vonzóvá váljanak a roma gyermekek és más helyi közösségek számára. Ezzel a kiegyensúlyozott megközelítéssel a Játékközpontok a felhasználók és az önkéntesek körében fenntartható heterogenitást mutathatnak fel.

4.5. Vonjuk be a gyermekeket és családokat a lakosság különböző csoportjaiból

A Játékközpontok rendelkeznek azzal a képességgel, hogy megszólítsanak minden helyi közösséget, kisebbséget és csoportot, és részvételi lehetőséget kínáljanak számukra. A Játékközpontok csak így válhatnak teljesen befogadóvá, és részesülhetnek mindenki hozzájárulásából.

5. Ajánlás | Támogassuk a munkaerőforrást folyamatos szakmai fejlesztéssel

A helyi erőforrások bevonása és az azokra való támaszkodás döntő fontosságú a felelősségvállalást és a fenntarthatóságot jelentő helyi erőforrások tekintetében. Szintén létfontosságú a közösségben dolgozó szakemberek széleskörű bevonása a különböző szolgáltatások közötti kapcsolat kiépítéséhez, még abban az esetben is, ha elsősorban az adott szolgáltatás nem teljesen releváns. A helyi emberi erőforrások előnyben részesítése növelheti a képzés és a folyamatos szakmai fejlődés iránti igényt.

Út a sikerhez

5.1. Fejlesszünk ki rugalmasan kezelhető általános képzési eszköztárat, amelyet helyi trénerok használhatnak és alkalmazhatnak az adott viszonyokhoz

A Játékközpontok működését a Játéktár a befogadásért eszközkészlete (Toy for inclusion Toolkit) irányítja, amelyet a projektben tovább fejlesztettek, és a helyi megvalósítás tényleges tapasztalatainak tükrében felülvizsgáltak. Az Eszközkészlet fő célja, hogy minden szükséges fogalmi és gyakorlati információt biztosítson a koragyermekkori fejlesztőrendszer különböző szektoraiból és szintjeiből érkező oktatók, nevelők és szakemberek számára, hogy ne szegregált többgenerációs játéktereket hozzanak létre és működtessenek. Az eszköztár különös hangsúlyt fektet a társadalmi integrációra, a társadalmi befogadásra, a kultúrák és generációk közötti párbeszédre.

Az eszközkészlet az alábbi témákat tárgyalja:

- Jövőkép kialakítása a helyi közösségben élő minden gyermek számára;
- A közösségi alapú koragyermekkori fejlesztés fontossága és a szolgáltatások integrációja a befogadás, a méltányosság és a sokszínűség tiszteltetésében tartása érdekében;
- A Játéktár, mint a közösségi erőforrás csomópontja;
- Minden generáció együtt tanul és játszik (generációk közötti tanulás);
- A deszegregált koragyermekkori nevelés és gondozás fontossága az előítélet-mentes oktatás a roma és nem roma gyermekek szempontjából;
- Minőség a közösségi alapú koragyermekkori gondozásban és nevelésben.

Az eszközkészlet magába foglalja a kezdeményezők erőforrásait, a befogadó, közösségi alapú, nem formális koragyermekkori nevelési és gondozási tevékenységeket gyermekek és szülők számára. A kezdeményezők trénerok, gyakorló szakemberek különböző szektorokból, mivel a sikerhez kulcsfontosságú az ágazatközi együttműködés. A kezdeményezők listája a teljesség igénye nélkül a következő lehet:

- koragyermekkori fejlesztő szakemberek,
- óvodapedagógusok, általános iskolai tanárok,
- Helyi hatóságok képviselői,
- Civil szervezetek,
- Könyvtárosok,
- Közösségfejlesztők,
- Szociális munkások,
- védőnők,
- Szociális gondozók,
- Önkéntesek.

5.2. Teremtsünk helyi forrásokat a képzés biztosítására és a folyamat irányítására

Képezzünk ki helyi tréner csapatot, akik önkéntesként vagy megbízásban képeznek embereket a közösségeikben. Ez erősen hozzájárul a kezdeményezés fenntarthatóságához és **emeli a helyi közösség szakmaiságának szintjét is**. Szervezzünk képzéseket és szakmai fejlesztő megbeszéléseket vegyes csoportokban. Az összes érdekelt felet vonjuk be a kölcsönös tanulás, a **szakértői tapasztalatszerék és a pozitív személyes kapcsolatok fejlesztése érdekében egy ösztönző és biztonságos tér megteremtése segítségével**. Fontos figyelmet fordítani a szolgáltatások minőségére, és folyamatos továbbképzés nyújtására az alkalmazottak és az önkéntesek számára.

5.3. Biztosítsunk megfelelő erőforrásokat a nyomon követéshez és értékeléshez, és tegyük lehetővé a szükséges változtatásokat a végrehajtó partnerek számára

Amint azt a projektpartnerek megállapították, támogatásra és időre van szükségük ahhoz, hogy reflektáljanak a Játékközpont látogatóinak igényeire és elegendő játékot-, anyagot- és tevékenységi köröket nyújthassanak. Időre van szükségük, hogy akár csapatként, akár külső támogatással és segítséggel reagáljanak a felmerült igényekre.

6. Ajánlás | Segítsük a Koragyermekkorai Gondozási és Nevelési Játékközpontok fenntarthatóságát

Általában a „fenntarthatóságot” költségvetési szempontból vizsgálják: elegendő pénz áll-e rendelkezésre a személyzet fizetésére, a helyiségek fenntartására, a játékok, könyvek és anyagok megvásárlására és amortizációjára?

A projekt tapasztalatai azt mutatták, hogy a **források felhasználásának rugalmassága**, nem pedig az összmenyiségük a legfontosabb az eredmények eléréséhez. Fenntarthatósági erőfeszítéseikben a Játékközpontok és helyi akciócsoportjaik többféle tapasztalattal rendelkeztek a kiegészítő forrásszerzésben. Általában képesek a költségvetés egyes részeinek finanszírozására (bérleti díj, játékok), míg más költségeket nehezen tudnak finanszírozni (jellemzően képzés és felügyelet).

Út a sikerhez

6.1. Őrizzük meg a szolgáltatások minőségét

A Játékközpontokban kínált szolgáltatások minőségére való összpontosítás rendkívül fontos. Néha könnyű egyszerre vonzani a gyerekeket és a szülőket, az igazi kihívás az, hogy ösztönözzük őket arra, hogy rendszeresen visszatérjenek. A Játéktárak fenntarthatóvá tételének egyik módja, hogy a **közösségben igényt teremtsenek az ilyen jellegű szolgáltatásokra**.

6.2. Kezeljük rugalmasan a forrásokat

A sokféle kontextus megköveteli a finanszírozás speciális, helyi szintre szabott megközelítését. és a kísérleti tapasztalatok rámutatnak a társfinanszírozás rugalmas megközelítésének szükségességére. A pozitív tapasztalatok azt is mutatják, hogy minden település **„természetbeni” hozzájárulást nyújtott a helyiségek használatával, játékok adományozásával, erős önkéntes bázissal stb.**

Önkéntesek bevonása és gondozása, valamint az önkéntes bázis kialakításába való befektetés hatással van:

- a helyi felelősség vállalásra
- a helyi kapacitás kiépítésére
- a helyi közösség mobilizálására.

6.3. Létesítsünk partnerségi kapcsolatot a helyi önkormányzatokkal és egyéb közigazgatási szervekkel

A fentiekben leírtuk, hogy a HACS-okba minden típusú helyi érdekeltet, köztük az önkormányzat képviselőit is be kell vonni. Ugyanakkor a helyi önkormányzatnak (vagy egyéb közigazgatási szervnek) is szerepet kell vállalnia a fenntarthatóságban pénzügyi vagy természetbeni erőforrások hozzájárulásával. Ezért létfontosságú, hogy szoros kapcsolatot tartsunk fenn az önkormányzattal, ami a HACS-on keresztül továbbfejleszhető.

6.4. Tegyük láthatóvá a munkánkat a médiában és ünnepeljük meg a sikereinket

A Koragyermekkori Nevelési és Gondozási **Játékközpontok által elért eredmények népszerűsítése és promóciós anyagainak** elkészítése nagyon fontos. Ily módon láthatóvá válik a helyi közösségben élő gyermekek helyzete és nehézsége is. Ugyanakkor megosztásra kerülnek a problémákra adott válaszok is, amelyek segítik a helyi közösséget. A kísérleti projektek olyan információs anyagokat fejlesztettek ki, amelyek tartalmazznak szórólapokat és egy videót, amely dokumentálja a Játékközpontok működését és hatását. Látogasson el a www.toy4inclusion.eu oldalra.